

OMYLIĆ (109) *vb pf*

omylić (108), **omelić** (1) *SeklKat F2*.

o jasne; omelić z tekstu nie oznaczającego é.

inf omylić (21). ◇ *fut 1 sg* omylę (3). ◇ *2 sg* omylisz (3). ◇ *3 sg* omyli (25). ◇ *2 pl* omylicie (1). ◇ *3 pl* omylą (3). ◇ *praet 1 sg m* -m omylił (1). ◇ *2 sg m* -eś omylił (1). *f* omyliłaś (1). ◇ *3 sg m* omylił (1). *f* omyliła (14). *n* omyliło (13). ◇ *2 pl m pers* omyliliście, -ście omylili (2). ◇ *3 pl m pers* omylili (4). ◇ *m an* omyliły (2). *subst* omyliły (2). ◇ *con 2 sg m* byś omylił (1). ◇ *3 sg m* by omylił (3). *f* by omyliła (2). *n* by omyliło (4). ◇ *2 pl m pers* byście omylili (1). ◇ *3 pl m pers* by omylili (1).

Sł stp brak, Cn s.v. omylam się, Linde XVI – XVII (z Cn) – XVIII w.

1. *Zwieść, oszukać, wprowadzić w błąd, zmylić; frustrare a. frustrari Vulg, Mącz; fallere, sublinere, vanare Mącz; eradicare, praevertere, praevaricari PolAnt; fraudare Calag [w tym: kogo, co (36)] (40) :* Liżká rzekłá/ koźle miły/ Rozumy cię omyliły *BierEz H3v*; Y áczkolwiek mnie zdrádzicie/ Wíżák Bogá nie omylicie. *BierEz I4v*; On nieborak gdy iá [jaskółkę] vźrzał/ Iuż fie też ciepłá śpodziewał. [...] Iáľkoľká go omyliłá/ Zimá fie zafie wrociłá. *BierEz Lv, E2v, Lv, Q3; BielŻyw 20*; Yescze bich wiele navky dal v. k. m. m. kroliv od tey stroni od Turkow ale nyefmiem ysz nam nie wierzicie a boycziesye sdradi ami sie boymi was abifczie nas nieomilily *LibLeg 11/45*; Lecz widzę czo miłószczyni Iż nie iednego o myli [!] *RejJóz D2v*; Ale pulfu pomaczamy Iż pewneyśa rzecz vznamy. Boć nas ten nić nieomyly *RejKup f7v, g3v, y7*; nyeomylna prawdá/ ktora áni kogo omylić/ áni od kogo omylona być nyemoże *KromRozm II b2*; Przyfiągł Pan Dawidowi prawdę: á nie omyli go *Leop Ps 131/11*; Bo weźrzy iedno w reyeftr/ nie naydzyefzli tego/ Iż thy przez rok omyliłz pewnie nie iednego. Więc obudwu pewna was/ vtrátá nie minie/ Temu coś wzyął/ á tobye/ dobra ślawá ginie. *RejZwierz 124*; Hercle sepe iam me haec spes frustrata est, Owfzeki iuż mie to nie raz omiliło [!]. *Mącz 138b*; Os sublinere, Zdrádzic/ Ofzukać/ Omylic kogo/ Pomufnąć mu po gębie. *Mącz 270c, 59d, 136a, 475b*; Bo wiárá w pewnych á nieomylnych rzeczách iefť vgruntowána á tá wáľzá prozna dumá śilá ich omylic może *WujJud 82v*; Oni miáľto tey nápiľali iego/ iakoby też z męza niewiaľte vczynili. Patrżayze co ie omyliło/ átolí ľacińskie śľowo Huius/ Bo iefť tak nieznáczne/ iż fię zgodzi nim mowic/ iáko o męzu tak y o niewieście. *BudBib c2*; Zámýľł hárdego żadnego lekárśťwá nie ma á śtáránia iego omyłá go *BudBib Eccli 3/29[30]*; *Calag 83a; SkarŻyw 153; CzechEp 99; KochPhaen 13*; Świátu temu nie vfaymy/ bo nie máľz w nim nic pewnego/ omylic iście káźdego. *ArtKanc S16v*; Dofyc iż to Syn Boży świádczy ktory iefť práwym Bogiem/ á omylic nie może *SkarKaz 276b*.

omylić czym (2): Przyśięgá bogá nie omyliłz. *BierEz I4v*; á kto zá was nam będye ręczył/ nie mozem wáľzym obietnicam gołym wierzyc/ gdyćie nas iuż nie raz imi omylili/ śľuby y przyśięgi fwoie w niwecz obroćili. *BielKron 108*.

omylić w czym (3): W czym Duchowni omylili prośť żołniérze Przodki náľze *OrzQuin B3; BielSpr 59v*; Aby omylił człowieká we przy iego [*Ad pervertendum hominem in rixa sua*] *BudBib Thren 3/36*.

W przeciwstawieniu: »prawdę powiedac ... omylic« (1): Iż iefľi będyefz prawdę powiedał/ zbáwifz duřę fwoię: á iefľi ie omyliłz/ tedj krwie ich będe pátrzał z ręku twoich. *RejPos 84v*.

W porównaniach (3): Brácia moi omylili mię iáko pothok/ á wptynęli iako powódź w rzekách. [...] Kthore bywáią mętne od lodu [...] A zálie czału fufzey wiginą *BibRadz Iob* 6/15 [*idem*] *BudBib Iob* 6/15; Omyliłás mię/ iáko nocny fen znikomy *KochTr* 12.

Zwrot: »barzo omylic« (2): iuz rozumiey iż to nie ieft głos Páná twego/ [...] ále ieft głos naiemniczy á omylny/ kteryby cie bárzo omylił/ á dáleko odwiódł od tych god/ á od tego powołania Páná twego. *RejPos* 241; *BudBib* c2v.

2. *Zawieść, uczynić zawód, nie spełnić czyichś oczekiwań, rozczarować; frustrare a. frustrari* *Mącz, Modrz; fallere* *Mącz; tardare* *PolAnt* [w tym: kogo, co (61)] (66) : *BierEz* O4; *GlabGad* N8; Nigdy nas nieomylił/ co nam obiecował Zawždy fwe wierne flugi/ w obronie záchował *KlerWes* A; *RejPs* 171v; Dobregom towarzysza w niezczęściu omylił *RejJóz* K5; *RejKup* e8v; *MurzHist* O2; NA wieki wieczne moy Pánie słowo tve trwác będzie/ [...] Gdyż ieft ni w czym nie odmienne thák prawie od wieká/ A nigdy mnie nie omyli grzesznego człowieka *LubPs* bb3; *Leop Os* 9/2; Złośnik przed nim nie vydzie z drapieństwem/ á cierpliwość nie omyli wiernego. *BibRadz Eccli* 16/13[14]; [*zabili Julijusa*] áczkolwiek mieli od Iuliuśa dobrodzyeyftwo/ nádzyewáli sie też przeto krolestwo rozdzycielć po śmierci iego/ ále ie to omyliło/ bo sie nád nimi Oktáwianus pomścił tey okrutności. *BielKron* 131, 247, 265v; *GrzegRóżn* O2; *Fraustrari* [!] expectationem alicuius, Cziyę nádzieye o sobie skázić Omylic. *Mącz* 138b; Si bonitas tua meo indicio responderit, By mie twoyá dobroć nie chciała omylic *Mącz* 410b; A tho com powiedział/ iż miłość miłością wymiłowác trzebá/ tho nikogo nie omyli *GórnDworz* Cc2, L; A takiego krolá oni sie nádzyewáli/ y dzis czekáią/ ktery ie podobno iuz omyli/ bo sie iuz skończyły y wypełniły wśzytki obietnice ich. *RejPos* 2; ktorich [*radości*] nieomylnie czekamy s pewnych obietnic Páná swoiego/ ktore nas nigdy omylic nie mogą *RejPos* 247; Bo czárt sie gniewa o mieyfce swoie/ á ielzche sie podobno nádzyewa nędznik przywrocenia do niego: ácz go to iuz pewnie omyli. *RejPos* 329v, 256v; *HistLan* C; *BielSpr* 30v; *KarnNap* D2v; W pánu trzebá mieć vfnóć/ á ten nie omyli/ Y w káždéy trwodze dużę pośili. *KochPs* 101; *StryjKron* 11, 672, 737; *CzechEp* 324; Wiecznie wam służę nie służę náchwile/ Biefpiecznie wiérzcie nie rad ia omylę. *KochFr* 10; *ArtKanc* F3; Błogofławiony człowiek/ co Iákubowemu/ Bogu vfa/ y cále fwą myśl poddał iemu/ [...] Strożem ten wieczney wiary/ omylic żadnego Nie może: w nim pewna ieft nádzieiá káždego *GrabowSet* D2; á iż tak fundowána [*nadzieja*] ná obietnicách Bozkich/ y ná vczynekách náłzych/ nigdy nas nie omyli. *WujNT* 540; *SarnStat* 1272; Tá [*bogini*] mię nigdy nie omyliłá/ O com kiedy prośilá. *GosłCast* 23.

omylic czym (1): poniewaz nie ieden raz omyliliccie nas obietnicami fwemi *BielKron* 107v.

omylic na czym (1): Ale iefliże ia ná they obietnicy Krolá Iego Miłofć Páná náłzego miłofćiwego omylę/ niech przed oczymá wśzey Korony Polfkiey ná pal wbit będę. *OrzList* i2.

omylic w czym (7): *GliczKsiqz* H5v; A ni w czym go [*Pan Dawida*] nie omyli ták iáko to przyrzekł iemu *LubPs* dd2v, H3, bb4; *BielKron* 203v; *RejAp* 86v; Wízákze nie omyli nas w zapláćie/ on nayláfkáwfy niebiefki Oćiec/ ktery y czáfzę wody źimney/ w imię swoie dána/ obiecał nágradzić. *ModrzBaz* [38]v.

Frazy: »fortuna omyli« (1): Ale człowiek zhárdzieie: Gdy mu fye dobrze dzieie: Więc téż/ kiedy go fortuná omyli/ Wnet głowę zwieśi/ y powagę zmyli. *KochPieś* 41.

»nadzieja (nie) omyli(ła)« [szyk zmienny] (11): *BierEz* I4; y teras racz miłościwie przyiąc nas mily panie aby nadzieia nałza którą z dawna mamy o tobie [...] y nas tez nigdy nieomyliła *RejPs* 220v; *MurzHist* D3; *LubPs* H3; Quae ne spes eum fallat, vehementer te rogo, Aby go tá nādziejá którą o tobie wziął nie omyliłá/ zá to cie pilnie prószę. *Mącz* 117a, 265c; A też tego bądź pewien/ iż cię nādzieiá twoiá nie omyli/ boć pewnie Pan błogółáwić będzie *CzechRozm* 145; *StryjKron* 617; *KochFr* 120; *CzahTr* H; *KlonWor* 21.

Zwroty: »barzo omylić« (5): *SeklKat* F2; *RejKup* f6v; *MurzHist* D3; *RejPos* 36; W ktorey [skrzyni] fie bárzo wielkich íkárbow nādziejáły. Ale ie mniemánie ich bárzo omyliło/ Abowiem miáło złotá kámienie tám było. *HistLan* C2.

»omylić nadzieję, w nadziei omylić« [szyk zmienny] (3:1): Luter [...] niechciał go w nādzyei omylić. *BielKron* 203v; Fallere spem alicuius, Omylić nādzieję czyyę y oczekawánie *Mącz* 407c; *KwiatKsiqz* B3v; *CzechEp* 106.

Szeregi: »ominąć, omylić« (1): á lámá íspráwiedliwośc woła á vpomina Páná ná pomftę złófliwych/ ktora ich nigdy ominąć áni omylić nie może *RejAp* 61v.

»posromocić, omylić« (1): tilko ty lam mily panie [...] poştanowiłes mie w takiej nadziei, ktora mie nigdi nie pośromoci ani tez omyli *WróbŻółt* B7v.

»zawieść i omylić« [szyk 2:1] (3): ferce iego y nādzieję nie tylko záwiedzie y omyli/ ále też y áż do oney wieczney biedy [...] wpráwi. *CzechEp* 106; ktory lam práwdą będąc/ nikogo záwieść/ y omylić nie może? *NiemObr* 70; *CzahTr* H.

3. Ominąć [kogo] (3) : *BielKron* 309; A Bog im tę náukę dał/ we śnie ie nápominał/ by Herodá omylili/ á drogą infzá, nie tą, iecháli. *ArtKanc* B14; [Co fie też tknie thwego Miśtrzá Nie omyli go zapláta *KorczRozm* M4v].

Fraza: »omylą kłopoty« (1): Omylą cię domowe kłopoty fráfunki/ Gdy fie trochę przeieździś wziáwłzy ítráwy w łumki. *BielRozm* 10.

Synonimy: 1. obłędzić, omamić, oszukać, zwieść; 2. zawieść; 3. ominąć.

Formacje współrdzenne cf MYLIĆ.

Cf **OMYLENIE, OMYLON**